UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

10 päivänä joulukuuta 2010 *

Asioissa T-494/08–T-500/08 ja T-509/08,

Ryanair Ltd, kotipaikka Dublin (Irlanti), edustajinaan asianajajat E. Vahida ja I-G. Metaxas-Maragkidis,

kantajana,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään C. O'Reilly ja P. Costa de Oliveira,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jossa on kyse sellaisten komission implisiittisten päätösten kumoamista koskevasta vaatimuksesta, joilla kantajalta evättiin oikeus tutustua eräisiin asiakirjoihin, jotka koskevat sellaisten valtiontukien valvontamenettelyjä, jotka Århusin (Tanska) (asia T-494/08), Algheron (Italia) (asia T-495/08), Berliini-Schönefeldin (Saksa) (asia T-496/08), Frankfurt-Hahnin (Saksa) (asia T-497/08), Lübeck-Blankenseen (Saksa) (asia T-498/08), Pau-Béarnin (Ranska) (asia T-499/08), Tampere-Pirkkalan (Suomi) (asia T-500/08) ja Bratislavan (Slovakia) (asia T-509/08) lentoasemien pitäjät ovat sille väitetysti myöntäneet, sekä toissijaisesti sellaisten myöhempien nimenomaisten päätösten kumoamista koskevasta vaatimuksesta, joilla asiakirjoihin tutustumista koskeva oikeus evättiin,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava tuomari S. Papasavvas (esittelevä tuomari) sekä tuomarit N. Wahl ja A. Dittrich,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Pocheć,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.7.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asioiden taustat

1 Euroopan yhteisöjen komissio sai vuosien 2002 ja 2006 välisenä aikana useita kanteluja Århusin (Tanska), Algheron (Italia), Berliini-Schönefeldin (Saksa), Frankfurt-Hahnin (Saksa), Lübeck-Blankenseen (Saksa), Tampere-Pirkkalan (Suomi) ja Bratislavan (Slovakia) lentoasemien pitäjien kantajana olevalle Ryanair Ltd:lle väitetysti myöntämistä valtiontuista.

2 Tämän lisäksi komissio sai 26.1.2007 Ranskan viranomaisilta ilmoituksen sopimuksista, jotka Pau-Béarnin (Ranska) kauppa- ja teollisuuskamari oli tehnyt kantajan ja sen yhden tytäryhtiön kanssa.

3 Kussakin tapauksessa komissio aloitti kantajalle väitetysti myönnettyjä tukia koskevat muodolliset tutkintamenettelyt. Kyseisistä päätöksistä julkaistiin Euroopan unionin

virallisessa lehdessä yhteenveto, jossa asianomaisille osapuolille ilmoitettiin mahdollisuudesta esittää huomautuksensa.

4 Kantaja pyysi 20.6.2008 päivätyllä kirjeellä (asia T-509/08) ja 25.6.2008 päivätyillä kirjeillä (asiat T-494/08–T-500/08) komissiota antamaan sille Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 (EYVL L 145, s. 43) nojalla oikeuden tutustua asiakirja-aineistoihin, jotka koskevat Århusin, Algheron, Berliini-Schönefeldin, Frankfurt-Hahnin, Lübeck-Blankenseen, Pau-Béarnin, Tampere-Pirkkalan ja Bratislavan lentoasemien pitäjien sille väitetysti myöntämiä valtiontukia.

5 Kantaja pyysi etenkin saada tutustua komission saamiin kanteluihin ja ilmoitukseen, kolmansien lähettämiin lausumiin, komission, asianomaisten jäsenvaltioiden ja asianomaisten lentoaseman pitäjien välisiin kirjeenvaihtoihin ja muihin viesteihin, jäsenvaltioiden ja asianomaisten lentoaseman pitäjien komissiolle toimittamiin asiakirjoihin ja kaikkiin muihin asiakirjoihin, jotka ovat komission asiakirja-aineistoissa, mukaan lukien komission tekemät arvioinnit saaduista asiakirjoista, tutkimukset, kertomukset, selvitykset ja alustavat päätelmät, joiden johdosta komissio teki päätöksensä aloittaa muodolliset tutkintamenettelyt. Kantaja täsmensi, että siltä osin kuin sen hakemuksessa tarkoitettujen asiakirjojen tietyt osat kuuluvat tutustumisoikeudesta tehtävien poikkeusten alaan, se vaatii oikeutta saada tutustua kyseisten asiakirjojen niihin osiin, joita nämä poikkeukset eivät koske.

6 Komissio kieltäytyi 10.7.2008 (asia T-509/08), 15.7.2008 (asia T-499/08), 17.7.2008 (asiat T-496/08, T-498/08 ja T-500/08), 22.7.2008 (asiat T-494/08 ja T-497/08) ja

24.7.2008 (asia T-495/08) päivätyillä kirjeillä antamasta tutustuttavaksi hakemuksessa tarkoitettuja asiakirjoja lukuun ottamatta muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehtyjä päätöksiä, sellaisena kuin ne on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

7 Kantaja vaati 11.8.2008 (asia T-509/08) ja 25.8.2008 (asiat T-494/08–T-500/08) rekisteröidyillä uudistetuilla hakemuksilla komissiota tarkastelemaan uudestaan kielteisiä päätöksiään ja myöntämään sille oikeuden tutustua sen alkuperäisissä hakemuksissa tarkoitettuihin asiakirjoihin.

8 Komissio ilmoitti 2.9.2008 (asia T-509/08) ja 15.9.2008 (asiat T-494/08– T-500/08) päivätyillä kirjeillä (jäljempänä määräajan jatkamista koskevat ensimmäiset kirjeet) kantajalle, ettei se ollut kyennyt keräämään kaikkia tarvittavia tietoja voidakseen arvioida asiakirjoihin tutustumista koskevia hakemuksia asianmukaisesti ja ettei se voinut tehdä lopullisia päätöksiä. Komissio jatkoi näin ollen kussakin asiassa vastauksen antamiselle varattua määräaikaa viidellätoista työpäivällä.

9 Komissio ilmoitti kantajalle 23.9.2008 (asia T-509/08) ja 6.10.2008 (asiat T-494/08–T-500/08) päivätyillä kirjeillä (jäljempänä määräajan jatkamista koskevat jälkimmäiset kirjeet), ettei se voinut tehdä lopullisia päätöksiä määräajan jatkamisesta huolimatta ja että se teki kaikkensa toimittaakseen kantajalle lopulliset vastaukset mahdollisimman nopeasti.

10 Komissio ilmoitti kantajalle 26.9.2008 (asia T-509/08), 8.10.2008 (asia T-495/08), 9.10.2008 (asia T-494/08), 23.10.2008 (asia T-499/08), 31.10.2008 (asia T-500/08),

20.11.2008 (asia T-496/08), 6.1.2009 (asia T-498/08) ja 18.2.2009 (asia T-497/08) päivätyillä kirjeillä (jäljempänä nimenomaiset päätökset) epäävänsä tältä oikeuden tutustua pyydettyihin asiakirjoihin lukuun ottamatta a) kolmea Tanskan viranomaisten esittämää määräajan jatkamista koskevaa pyyntöä (asia T-494/08); b) kahta Italian viranomaisten sähköpostia, joissa pyydetään määräajan jatkamista, ja kahta komission kirjettä, joilla määräaikaa jatkettiin (asia T-495/08); c) kolmea Saksan viranomaisten esittämää määräajan jatkamista koskevaa pyyntöä ja neljää komission myönteistä vastausta (asia T-496/08); d) yhtä komission myönteistä vastausta Saksan viranomaisten esittämään määräajan jatkamista koskevaan pyyntöön (asia T-497/08); e) kahta Saksan viranomaisten esittämää määräajan jatkamista koskevaa pyyntöä ja kolmea komission myönteistä vastausta (asia T-498/08); f) Ranskan viranomaisten esittämää määräajan jatkamista koskevaa pyyntöä ja komission kirjettä, jolla määräaikaa jatketaan (asia T-499/08); g) kahta Suomen viranomaisten esittämää määräajan jatkamista koskevaa pyyntöä ja kahta komission kirjettä, joilla määräaikoja jatkettiin pyydetyllä tavalla (asia T-500/08), sekä h) kahta Slovakian viranomaisten esittämää määräajan jatkamista koskevaa pyyntöä (asia T-509/08).

11 Komission mielestä muut kantajan hakemuksissa tarkoitetut asiakirjat kuuluivat kokonaisuudessaan asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa (tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimien tarkoitusten suojaa koskeva poikkeus) ja asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa (päätöksentekomenettelyn suojaa ennen päätöksen tekemistä koskeva poikkeus) säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan. Komission mukaan lisäksi tietyt asiakirjat kuuluivat myös asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa (taloudellisten etujen suojaa koskeva poikkeus), 4 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa (päätöksentekomenettelyn suojaa päätöksen tekemisen jälkeen koskeva poikkeus) ja asioissa T-494/08, T-496/08, T-497/08, T-499/08 ja T-500/08 4 artiklan 2 kohdan toisessa luetelmakohdassa (oikeudellisen neuvonannon suojaa koskeva poikkeus) säädettyjen poikkeusten soveltamisalaan. Sen mielestä myöskään mikään ylivoimainen yleinen etu ei edellyttänyt asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaisemista eikä asiakirjojen osiin tutustuminen ollut mahdollista, koska asiakirjat kuuluivat kokonaan ainakin kahden poikkeuksen soveltamisalaan.

Asian käsittelyn vaiheet ja asianosaisten vaatimukset

12 Kantaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 7.11.2008 (asia T-509/08) ja 14.11.2008 (asiat T-494/08–T-500/08) jätetyillä kannekirjelmillä nyt käsiteltävänä olevat kanteet.

13 Kantaja pyysi 22.12.2008, 9.1.2009 ja 20.2.2009 päivätyillä kirjeillä saada muuttaa vaatimuksiaan ja kanneperusteitaan asioissa T-496/08, T-498/08 ja T-497/08 komission tekemien nimenomaisten päätösten tiedoksi antamisen takia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin salli tämän 29.1.2009 ja 26.3.2009.

14 Kantaja pyysi 14.8.2009 päivätyllä kirjeellä asioiden T-494/08, T-495/08, T-496/08, T-497/08, T-498/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08 yhdistämistä sekä prosessinjohtotoimista määräämistä.

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtajan 14.10.2009 antamalla määräyksellä asiat yhdistettiin suullista käsittelyä varten.

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 65 artiklan b alakohdan, 66 artiklan 1 kohdan ja 67 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan nojalla 25.11.2009 antamalla määräyksellä komissio määrättiin esittämään jäljennökset kaikista niistä asiakirjoista, joita se ei ollut antanut tutustuttaviksi. Komissio noudatti kyseistä pyyntöä.

17 Unionin yleinen tuomioistuin esitti 12.3.2010 päivätyllä kirjeellä työjärjestyksen 64 artiklan mukaisina prosessinjohtotoimina asianosaisille kirjallisia kysymyksiä, joihin nämä vastasivat asetetussa määräajassa.

18 Koska unionin yleisen tuomioistuimen kahdeksannen jaoston puheenjohtajan mielestä kyseessä olevissa asioissa tuli esiin sama tulkintakysymys kuin unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetussa asiassa C-139/07 P, komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau, hän päätti 12.4.2010 antamallaan määräyksellä lykätä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 54 artiklan kolmannen kohdan ja työjärjestyksen 77 artiklan a alakohdan nojalla asianosaisia kuultuaan nyt käsiteltävänä olevien asioiden käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin on antanut tuomion.

19 Unionin tuomioistuin antoi 29.6.2010 tuomion asiassa C-139/07 P, komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau (Kok., s. I-5886).

20 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 7.7.2010 pidetyssä istunnossa. Asianosaiset esittivät erityisesti huomautuksensa edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau annetusta tuomiosta ja sen seurauksista nyt käsiteltävänä oleviin asioihin.

21 Unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että asiat T-494/05–T-500/08 ja T-509/08 on yhdistettävä tuomion antamista varten, ja asianosaisia on kuultu tältä osin istunnossa työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti.

22 Kantaja vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– yhtäältä kumoaa implisiittiset päätökset sekä toisaalta toteaa asioissa T-494/08, T-495/08, T-496/08, T-498/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08, että nimenomaiset päätökset ovat mitättömiä, ja asiassa T-497/08, että nimenomaisella päätöksellä ei ole oikeusvaikutuksia

– toissijaisesti kumoaa nimenomaiset päätökset

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

23 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin

– jättää kanteet tutkimatta siltä osin kuin niissä vaaditaan väitettyjen implisiittisten päätösten kumoamista

– hylkää kanteet perusteettomina

– velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

1. *Vaatimusten ensimmäinen osa, joka koskee yhtäältä implisiittisten päätösten kumoamista ja toisaalta sen toteamista, että nimenomaiset päätökset asioissa T-494/08, T-495/08, T-496/08, T-498/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08 ovat mitättömiä ja että nimenomaisella päätöksellä asiassa T-497/08 ei ole oikeusvaikutuksia*

Asianosaisten lausumat

24 Kantajan mukaan määräajan jatkamista koskevat ensimmäiset kirjeet ovat ristiriidassa asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 2 kohdan kanssa, koska ensinnäkin ne on laadittu asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan (jäljempänä alkuperäinen määräaika) viimeisenä päivänä ja toiseksi niissä ei ole yksityiskohtaisia perusteluja. Sen mielestä siis komission on katsottava evänneen implisiittisesti asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden alkuperäisen määräajan päättymisestä lähtien.

25 Kantaja toteaa vielä, että vaikka määräajan jatkamista koskevia ensimmäisiä kirjeitä olisi pidettävä alkuperäisen määräajan jatkamisen kannalta riittävinä, ennen jatketun määräajan päättymistä ei kuitenkaan tehty mitään nimenomaista päätöstä. Kantaja päättelee siis, että koska komissio ei antanut nimenomaista vastausta asetuksen

N:o 1049/2001 8 artiklassa säädetyissä määräajoissa, asiakirjoihin tutustumista koskeva oikeus on evätty implisiittisillä päätöksillä.

26 Kantaja väittää, että sillä on intressi implisiittisten päätösten kumoamiseen. Nimenomaiset päätökset ovat näet mitättömiä tai ne ovat ainakin pelkkiä implisiittisten päätösten vahvistuksia eikä niillä ole siis mitään oikeudellista lisävaikutusta. Jotta nimenomaiset päätökset eivät ole yksinomaan vahvistavia päätöksiä, niiden sisällön olisi kantajan mukaan pitänyt olla olennaisesti erilainen kuin kielteisen vastauksen sisältö. Tämä ei kuitenkaan ole tilanne nyt käsiteltävässä asiassa.

27 Kantaja väittää, että sillä on oikeussuojan tarve implisiittisten päätösten osalta sen estämiseksi, että komissio loukkaa tulevaisuudessa uudelleen velvollisuuttaan vastata asetetussa määräajassa, ja asiakirjoihin tutustumista pyytävien henkilöiden oikeusvarmuuden suojaamiseksi.

28 Komission mukaan määräajan jatkamista koskevissa ensimmäisissä kirjeissä oleva selitys on täysin riittävä siten, että kantajalle selviää sen perusteella syy, jonka vuoksi komissio ei voinut vastata alkuperäisen määräajan päättyessä. Se ei siis ole rikkonut asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 2 kohtaa jatkaessaan alkuperäistä määräaikaa.

29 Komissio myöntää, ettei se tämän jälkeen voinut antaa lopullista vastausta jatketun määräajan päättymiseen mennessä. Se katsoo kuitenkin, että koska kantaja teki samanaikaisesti kahdeksan asiakirjoihin tutustumista koskevaa hakemusta, sillä oli

oltava oikeus jatkaa asetuksen N:o 1049/2001 7 ja 8 artiklassa säädettyjä tiukkoja määräaikoja ja tutkia pyynnöt kohtuullisessa ajassa hakijan etujen ja hyvän hallinnon periaatteen yhteensovittamiseksi.

30 Käsiteltävässä asiassa komissio katsoo ottaneensa asianmukaisesti huomioon kantajan edun tekemällä kahdeksan nimenomaista päätöstä 8.10.2008 ja 18.2.2009 välisenä aikana. Sen mielestä siis kanteiden nostamisajankohtana ei ollut olemassa mitään implisiittistä päätöstä, josta voitaisiin nostaa kanne.

31 Vaikka oletetaan, että implisiittiset päätökset ovat olemassa, komissio on kuitenkin sitä mieltä, että näistä toimista nostetut kanteet on jätettävä tutkimatta, koska implisiittiset päätökset on korvattu nimenomaisilla päätöksillä. Kantajalla ei siis ole enää oikeussuojan tarvetta implisiittisten päätösten osalta, koska niiden kumoamisesta ei voi olla sille mitään hyötyä. Implisiittisten päätösten kumoaminen voi näet johtaa ainoastaan siihen, että komissiolla on velvollisuus tehdä nimenomaiset päätökset samojen asiakirjojen osalta, mikä on jo tilanne käsiteltävässä asiassa.

32 Komissio väittää, etteivät nimenomaiset päätökset ole implisiittiset päätökset vahvistavia päätöksiä, koska niissä tutkitaan uudelleen kantajan tilanne, perustellaan kieltäytyminen antaa tietyt pyydetyt asiakirjat tutustuttaviksi ja päätetään antaa tietyt asiakirjat tutustuttaviksi.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Alustavasti on huomautettava, että asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Uudistetut hakemukset käsitellään välittömästi. Viidentoista työpäivän kuluessa hakemuksen kirjaamisesta toimielin joko päättää antaa pyydetyn asiakirjan tutustuttavaksi ja antaa asiakirjan tutustuttavaksi [10] artiklan mukaisesti tässä määräajassa tai ilmoittaa kirjallisesti, mistä syystä hakemus on hylätty kokonaan tai osittain. Jos toimielin kieltäytyy antamasta asiakirjaa kokonaan tai osittain tutustuttavaksi, se ilmoittaa hakijalle tämän käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista, toisin sanoen mahdollisuudesta nostaa asiasta kanne toimielintä vastaan tuomioistuimessa ja/tai kannella oikeusasiamiehelle [EY] 230 ja [EY] 195 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

2. Poikkeuksellisesti esimerkiksi silloin, kun hakemus koskee erittäin pitkää asiakirjaa tai erittäin suurta määrää asiakirjoja, 1 kohdassa säädettyä määräaikaa voidaan jatkaa viidellätoista työpäivällä edellyttäen, että hakijalle ilmoitetaan tästä ennakolta ja että lykkäys perustellaan yksityiskohtaisesti.

3. Jos toimielin ei anna vastausta asetetussa määräajassa, hakemus katsotaan hylätyksi, ja hakija voi nostaa kanteen toimielintä vastaan tuomioistuimessa ja/tai kannella oikeusasiamiehelle EY:n perustamissopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti.”

34 Ensinnäkin on todettava siitä, oliko komission vastaukselle asetetun määräajan ensimmäinen pidennys pätevä, että komission käsiteltäväksi oli saatettu kahdeksan lähes samanaikaisesti esitettyä asiakirjoihin tutustumista koskevaa hakemusta, joissa oli kyse yhteensä 377 asiakirjasta, joiden esittäjä oli sama ja jotka koskivat toisiinsa liittyviä asioita. Hakemukset koskivat siis suurta määrää asiakirjoja.

35 Toiseksi on huomautettava, että komissio lähetti määräajan jatkamista koskevat ensimmäiset kirjeet kantajalle faksitse alkuperäisen määräajan viimeisenä päivänä.

36 Kolmanneksi on todettava, että komissio selitti määräajan jatkamista koskevissa ensimmäisissä kirjeissä, että hakemuksia käsiteltiin parhaillaan mutta että se ei ollut voinut koota yhteen kaikkia asiakirjoja, jotka olivat tarpeen lopullisen päätöksen tekemiseksi. Se huomautti myös asioissa T-494/08–T-500/08, että kantaja oli jättänyt samanaikaisesti seitsemän asiakirjoihin tutustumista koskevaa uudistettua hakemusta. Siksi kantaja saattoi ymmärtää määräajan jatkamisen erityiset syyt kussakin asiassa. Perustelut ovat siis riittävän yksityiskohtaiset.

37 Kaiken edellä esitetyn perusteella on näin ollen pääteltävä, että määräajan jatkamista koskevat ensimmäiset kirjeet täyttävät asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 2 kohdassa säädetyt vaatimukset ja niillä on pätevästi jatkettu alkuperäistä viidentoista työpäivän pituista määräaikaa siten, ettei alkuperäisen määräajan päättyessä ollut tehty mitään implisiittistä päätöstä.

38 Määräajan jatkamista koskevista jälkimmäisistä kirjeistä on huomautettava, että komissio saattoi asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan nojalla jatkaa alkuperäistä määräaikaa ainoastaan yhden kerran ja että jatketun määräajan päätyttyä on katsottava tehdyn implisiittinen päätös asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden epäämisestä.

39 Tältä osin on korostettava, että asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 1 kohdassa säädetty määräaika on pakottava (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat T-355/04 ja T-446/04, Co-Frutta v. komissio, tuomio 19.1.2010, Kok., s. II-1, 60 ja 70 kohta) eikä sitä voida jatkaa, jollei kyse ole asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklan 2 kohdassa säädetyistä olosuhteista, ilman, että kyseinen artikla jäisi vaille tehokasta vaikutusta, koska hakija ei tietäisi tarkalleen, mistä päivästä alkaen hän voi mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti nostaa kanteen tai tehdä kantelua (ks. analogisesti asia C-186/04, Housieaux, tuomio 21.4.2005, Kok., s. I-3299, 26 kohta).

40 Määräajan jatkamista koskevilla jälkimmäisillä kirjeillä ei siis voida pätevästi jatkaa määräaikoja. Kussakin asiassa sen, ettei komissio ollut antanut vastausta jatketun määräajan päättyessä, on siis katsottava merkitsevän implisiittistä päätöstä asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden epäämisestä.

41 On kuitenkin huomautettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset täyttyvät vain, jos kantajalla on intressi saada kyseinen toimi kumotuksi (ks. em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Kantajan oikeussuojan tarpeen, joka koskee kanteen kohdetta, on oltava olemassa kannetta nostettaessa uhalla, että kanne jätetään muuten tutkimatta (em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 41 kohta).

43 Oikeussuojan tarpeen on lisäksi oltava olemassa tuomioistuimen ratkaisun julistamiseen saakka uhalla, että lausunnon antaminen asiassa raukeaa, mikä edellyttää, että kanteen käsittelyn tulos voi tuottaa kantajalle jotakin hyötyä (ks. em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Jos kuitenkin kantajan oikeussuojan tarve katoaa menettelyn aikana, unionin yleisen tuomioistuimen pääasiassa antama ratkaisu ei voi tuottaa kantajalle hyötyä (ks. em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 44 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

45 Siltä osin kuin on ensinnäkin kyse jatketun määräajan jälkeen muodostuneiden implisiittisten päätösten kumoamista koskevasta vaatimuksesta, käsiteltävässä asiassa on todettava, että komissio on nimenomaiset päätökset tekemällä itse asiassa peruuttanut mainitut implisiittiset päätökset (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 45 kohta).

46 On kuitenkin huomautettava, että implisiittisten päätösten mahdollinen kumoaminen muotovirheen takia voisi johtaa ainoastaan uusiin päätöksiin, jotka ovat sisällöltään samanlaisia kuin nimenomaiset päätökset. Implisiittisiä päätöksiä koskevien kanteiden tutkimista ei myöskään voida perustella sillä, että tavoitteena on välttää väitetyn lainvastaisuuden toistuminen asiassa C-362/05 P, Wunenburger vastaan komissio, 7.6.2007 annetun tuomion (Kok., s. I-4333) 50 kohdassa tarkoitetulla tavalla, eikä sillä, että tavoitteena on tehdä mahdollisen vahingonkorvauskanteen nostaminen helpommaksi, sillä nämä tavoitteet voidaan saavuttaa nimenomaisista päätöksistä nostettujen kanteiden tutkimisella (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

47 Näin ollen kanteita asioissa T-494/08, T-495/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08 ei voida ottaa tutkittaviksi siltä osin kuin ne koskevat kyseessä olevia implisiittisiä päätöksiä, jotka on mainittu edellä 40 kohdassa, koska kantajalla ei ollut oikeussuojan tarvetta mainittujen päätösten osalta siitä syystä, että ennen kyseisten kanteiden nostamista on tehty ne nimenomaiset päätökset, joiden kumoamista se vaatii toissijaisesti.

48 Samoin ei ole myöskään tarvetta lausua asioissa T-496/08, T-497/08 ja T-498/08 nostetuista kanteista siltä osin kuin ne koskevat kyseessä olevia implisiittisiä päätöksiä, koska kantajalla ei ole enää oikeussuojan tarvetta mainittujen päätösten osalta siitä syystä, että kanteiden nostamisen jälkeen on tehty ne nimenomaiset päätökset, joiden kumoamista se vaatii toissijaisesti.

49 Nimenomaisten päätösten väitetystä mitättömyydestä on toiseksi huomautettava, että mahdollisuus katsoa toimi mitättömäksi voi koskea ainoastaan toimia, joissa on erityisen vakavia ja ilmeisiä virheitä (asia 15/85, Consorzio Cooperative d'Abruzzo v. komissio, tuomio 26.2.1987, Kok., s. 1005, Kok. Ep. IX, s. 29, 10 kohta). Koska toimielinten toimen mitättömäksi julistamisen seuraukset ovat vakavia, on selvää, että oikeusvarmuussyistä tällainen toteamus voidaan tehdä ainoastaan täysin poikkeuksellisissa tilanteissa (asia C-137/92 P, komissio v. BASF ym., tuomio 15.6.1994, Kok., s. I-2555, Kok. Ep. XV, s. I-239, 50 kohta ja asia C-199/92 P, Hüls v. komissio, tuomio 8.7.1999, Kok., s. I-4287, 86 kohta).

50 Käsiteltävässä asiassa pelkästään se, että riidanalaiset nimenomaiset päätökset on tehty asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklassa säädetyn määräajan päättymisen jälkeen, ei kuitenkaan vie komissiolta toimivaltaa tehdä päätöstä (ks. vastaavasti em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 56–59 kohta). Tämän tuomion 53–103 kohdasta ilmenee lisäksi, ettei nimenomaisissa päätöksissä ole tehty mitään virhettä.

51 Vaatimukset, jotka koskevat nimenomaisten päätösten toteamista mitättömiksi, on siis hylättävä. Tämän tuomion 45–50 kohdasta seuraa samoin, että vaatimukset, joiden mukaan on todettava, ettei nimenomaisella päätöksellä ole asiassa T-497/08 oikeudellisia vaikutuksia, on hylättävä.

52 Kaiken edellä esitetyn perusteella vaatimusten ensimmäinen osa on hylättävä.

2. *Vaatimusten toinen osa, joka koskee nimenomaisten päätösten kumoamista*

53 Kantaja vaatii toissijaisesti nimenomaisten päätösten kumoamista esittämällä kaksi kanneperustetta, joista ensimmäinen koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan rikkomista ja toinen perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan rikkomista

54 Kantaja väittää kyseisen kanneperusteen tueksi, että kun komissio sovelsi poikkeuksia, joihin vedottiin, se ei tutkinut asiakirjoja asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti, se ei osoittanut niiden sisältämien tietojen ilmaisemisen vahingoittavan todellakin mainituilla poikkeuksilla suojattuja etuja eikä se ottanut huomioon ylivoimaista yleistä

etua, joka edellyttää ilmaisemista. Se moittii lisäksi komissiota siitä, ettei tämä antanut tutustuttavaksi osia mainituista asiakirjoista.

55 Unionin yleinen tuomioistuin pitää tältä osin tarkoituksenmukaisena ottaa heti alkuun kantaa siihen, että komissio on soveltanut tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaa poikkeusta.

Tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskeva poikkeus, josta säädetään asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa

– Asianosaisten lausumat

56 Kantajan mukaan asetuksessa N:o 1049/2001 säädetty oikeus tutustua asiakirjoihin on periaate ja kyseisestä periaatteesta tehtäviä poikkeuksia on tulkittava suppeasti. Sen mukaan valtiontukia koskevien tutkinta-asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaisemisen on oltava mahdollista kyseisen asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden perusteella, vaikka hakija onkin väitetyn tuen saaja.

57 Kantaja väittää, että asiakirjoihin tutustumista koskevan hakemuksen käsittelyä ja etenkin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklassa säädettyjen poikkeusten mahdollista soveltamista on tutkittava asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti, jollei nyt käsiteltävän asian erityisten olosuhteiden takia ole selvää, ettei asiakirjoja voida antaa tutustuttaviksi tai että ne päinvastoin on annettava tutustuttaviksi. Näin voisi olla muun muassa sellaisessa tapauksessa, että tietyt asiakirjat kuuluisivat selvästi kokonaisuudessaan asiakirjoihin tutustumista koskevasta oikeudesta tehtävän poikkeuksen so-

veltamisalaan tai päinvastoin niihin olisi selvästi voitu jo tutustua kokonaisuudessaan tai komissio olisi jo arvioinut niitä konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti samankaltaisissa olosuhteissa.

58 Kantajan mukaan komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei tutkinut asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti sen hakemuksissa tarkoitettuja asiakirjoja, vaikka ei ollut olemassa sellaista erityistä olosuhdetta, joka voisi perustella sen, ettei tällaista tutkintaa tehdä. Kilpailusääntöjen soveltamista ja vireillä olevan tutkinnan olemassaoloa ei näet kantajan mukaan voida pitää erityisinä olosuhteita, joiden vuoksi on mahdollista tehdä kokonaisvaltainen tutkimus.

59 Kantajan mielestä komissio on vain tutkinut abstraktisti ja kokonaisvaltaisesti hallintomenettelyjen asiakirja-aineistoja viittaamatta erityisiin asiakirjoihin ja niiden sisältöön perustellakseen poikkeusten soveltamisen asiakirjoihin tutustumista koskevaan oikeuteen.

60 Etenkin poikkeuksesta, joka koskee tutkintatoimien tarkoitusten suojaa ja josta säädetään asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa, kantaja huomauttaa, että komission selitykset, joilla perustellaan mainitun poikkeuksen soveltaminen lähes kaikkiin pyydettyihin asiakirjoihin, ovat epämääräisiä, toinen toistaan toistavia ja yleisiä ja niitä voitaisiin soveltaa mihin tahansa tutkinta-asiakirjaan riippumatta siitä, onko kyse valtiontuista tai muista aloista.

61 Lisäksi komission väitteet perustuvat asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettujen tutkintatoimien tarkoitusten virheelliseen tulkintaan. Pyydettyjen asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaisemisella pyritään

näihin tarkoituksiin, koska kolmansilla on huomautustensa esittämiseksi mahdollisuus ottaa huomioon komission käytettävänä olevat tiedot.

62 Kantaja katsoo lisäksi, että komission esittämien väitteiden kannalta vaara siitä, että asiakirjojen tutustuttavaksi antamisella vahingoitetaan tutkinnan tarkoituksia, on puhtaasti hypoteettinen eikä se näytä kohtuullisesti ennakoitavalta.

63 Kantaja toteaa erityisesti, että sille voitaisiin toimittaa tietyt asiakirjat horjuttamatta jäsenvaltioiden tai lentoasemien pitäjien luottamusta niiden tehdessä yhteistyötä komission kanssa.

64 Kantajan mukaan seuraavat asiakirjat voitaisiin siten toimittaa sille kokonaisuudessaan: asiassa T-494/08 kolme komission kirjettä, jotka on annettu vastauksena nimenomaiseen päätökseen liitettyihin kirjeisiin; asiassa T-495/08 Italian viranomaisten 30.7.2004 esittämä määräaikojen jatkamista koskeva pyyntö ja kantelijan ja komission välillä vaihdetut asiakirjat, jotka on jo mainittu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-395/04, Air One vastaan komissio, 10.5.2006 annetussa tuomiossa (Kok., s. II-1343); asiassa T-496/08 Saksan viranomaisten pyyntö, joka vastaa 22.4.2008 päivättyä määräajan jatkamista koskevaa kirjettä; asiassa T-497/08 määräajan jatkamista koskeva pyyntö, joka on peräisin Saksan viranomaisilta ja joka vastaa 18.2.2009 tehtyyn nimenomaiseen päätökseen liitettyä kirjettä; asiassa T-498/08 Saksan viranomaisten pyyntö, joka vastaa 21.11.2007 päivättyä määräajan jatkamista koskevaa kirjettä; asiassa T-499/08 kirjeenvaihto, joka koskee Pau-Béarnin kauppa- ja teollisuuskamarin johtajan ja komission välillä järjestettävää kokousta; asiassa T-500/08 [A:n] 24.3.2003 lähettämä kirje eräille lentoyhtiöille ja asiassa T-509/08 kirjeenvaihto, joka koskee luottamuksellisten tietojen poistamista muodollisen tut-

kintamenettelyn aloittamisesta tehdystä päätöksestä. Kantaja epäilee, että hallintomenettelyjen asiakirja-aineistoissa on olemassa muita samankaltaisia asiakirjoja, jotka pitäisi antaa sen tutustuttaviksi.

65 Kantaja toteaa vielä, että kussakin asiassa lentoaseman pitäjien ja muiden kolmansien huomautukset olisi voitava toimittaa sille tutkintaa vahingoittamatta ainakin osittain.

66 Kantaja on suullisessa käsittelyssä todennut, että kun otetaan huomioon sen edellä 64 kohdassa lueteltujen asiakirjojen osalta toimittamat tiedot, se on osoittanut, etteivät pyydetyt asiakirjat kuulu sen yleisen olettaman alaan, jonka mukaan asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoituksia. Se on myös huomauttanut katsoneensa, ettei tällaista olettamaa voida soveltaa komission sisäisiin asiakirjoihin.

67 Se toteaa vielä olleen vaikeaa osoittaa, ettei jokin asiakirja kuulunut edellä 63 kohdassa mainitun olettaman alaan, koska hakijalla ei määritelmän mukaan ollut oikeutta tutustua komission hallintomenettelyjen asiakirja-aineistojen sisältöön. Se on tämän johdosta pyytänyt unionin yleistä tuomioistuinta tarkastamaan, ettei niissä hallintomenettelyjen asiakirja-aineistoissa, joihin se pyysi saada tutustua, ollut muita asiakirjoja, jotka ovat samankaltaisia kuin edellä 64 kohdassa mainitut asiakirjat.

68 Kantaja huomauttaa lopuksi, että oli olemassa kaksi ylivoimaista yleistä etua, jotka edellyttivät asiakirjojen antamista sen tutustuttaviksi. Se vetoaa yhtäältä perustavanlaatuisiin puolustautumisoikeuksiin ja yleisemmin oikeuteen oikeudenmukaisiin hallinnollisiin menettelyihin ja toisaalta perustamissopimuksessa vahvistettuihin avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteisiin sekä asetuksessa N:o 1049/2001 julistettuun tavoitteeseen, joka on ”antaa yleisön oikeudelle tutustua asiakirjoihin mahdollisim-

man täysimääräinen vaikutus". Se toteaa vielä, että sen toiminnalla edistetään kuluttajien etuja lentoliikenteen alalla, mikä merkitsee yleistä etua. Kantaja huomauttaa myös, ettei oikeuskäytännössä ole todettu, ettei avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita sovelleta muissa kuin niissä menettelyissä, joissa toimielimet toimivat lainsäätäjänä.

69 Komissio vaatii kaikkien näiden väitteiden hylkäämistä.

– Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

70 Asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyä poikkeusta tulkittaessa on otettava huomioon se, ettei muilla asianomaisilla kuin kyseisellä jäsenvaltiolla ole valtiontukien valvontamenettelyissä oikeutta tutustua komission hallintomenettelyn asiakirja-aineistossa oleviin asiakirjoihin, ja hyväksyttävä näin ollen yleinen olettama, jonka mukaan hallintomenettelyn asiakirja-aineistossa olevien asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa (em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 61 kohta).

71 Komissio voi siten asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannen luetelmakohdan nojalla evätä oikeuden tutustua valtiontukien valvontamenettelyyn liittyviin kaikkiin asiakirjoihin, ja se saattaa menetellä näin tutkimatta ensin näitä asiakirjoja konkreettisesti ja asiakirjakohtaisesti (em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 67 kohta).

72 Edellä 70 kohdassa tarkoitetulla yleisellä olettamalla (jäljempänä yleinen olettama) ei suljeta pois asianomaisen oikeutta osoittaa, että tietty asiakirja, jonka sisältämien tietojen ilmaisemista on pyydetty, ei kuulu kyseisen olettaman alaan tai että olemassa on sellainen asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu ylivoimainen yleinen etu, joka oikeuttaa ilmaisemaan kyseisen asiakirjan sisältämät tiedot (em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 62 kohta).

73 Käsiteltävässä asiassa on ensinnäkin huomautettava, että vaikka tietyt asiakirjat on yksilöity tai luokiteltu ryhmiin, kantajan esittämät hakemukset koskevat todellisuudessa kaikkia hallintomenettelyjen asiakirja-aineistoja, jotka liittyvät useiden lentoasemien pitäjien väitetysti myöntämien valtiontukien valvontamenettelyihin. Pyydetyt asiakirjat kuuluvat siis lähtökohtaisesti yleisen olettaman alaan.

74 Kantaja on väittänyt, etteivät komission sisäiset asiakirjat kuulu yleisen olettaman alaan, ja tästä on todettava, että unionin tuomioistuin on edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Technische Glaswerke Ilmenau annetussa tuomiossa soveltanut yleistä olettamaa hallintomenettelyjen asiakirja-aineistoihin, jotka sisälsivät komission sisäisiä asiakirjoja. Kantajan väite on siis hylättävä.

75 Toiseksi on todettava, ettei kantaja ole esittänyt uudistetuissa hakemuksissa nimenomaisesti ja asiakirjakohtaisesti yksilöityjen asiakirjojen eli kantelujen ja Ranskan viranomaisten ilmoituksen (asia T-499/08) osalta mitään perustelua, joka osoittaa, etteivät ne kuulu yleisen olettaman alaan.

76 Kantajan uudistetuissa hakemuksissaan esittämistä yleisistä viittauksista Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistuissa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyissä päätöksissä mainittuihin asiakirjoihin on lisäksi huomautettava, että

kyseisiin asiakirjoihin viitataan kokonaisvaltaisesti esimerkkinä sen kantajan esittämän väitteen tueksi, jonka mukaan on käsittämätöntä, että tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskevaa poikkeusta sovelletaan asiakirja-aineiston kaikkiin asiakirjoihin kokonaisuudessaan.

77 Vaikka siis oletetaan, että viittausta kyseisiin asiakirjoihin voidaan pitää edellä 72 kohdassa tarkoitetun tietyn asiakirjan sisältämien tietojen ilmaisemista koskevana pyyntönä, kantajan väitteet ovat liian epämääräisiä ja yleisiä sen osoittamiseksi, etteivät kyseiset asiakirjat kuulu yleisen olettaman alaan.

78 Näin ollen on katsottava, ettei kantaja ole esittänyt uudistetuissa hakemuksissaan mitään sellaista seikkaa, jonka nojalla yleinen olettama voitaisiin kumota.

79 Tätä arviointia ei voida kyseenalaistaa sillä, että kantaja on kannekirjelmässä tai vaatimusten muuttamista koskevassa vaiheessa yksilöinyt asiakirjat, joista se väittää, että niiden sisältö olisi ilmaistava siksi, että ne ovat sisällöltään yksinomaan hallinnollisia.

80 Kyseisiä asiakirjoja ei näet ole yksilöity nimenomaisesti ja asiakirjakohtaisesti uudistetuissa hakemuksissa vaan nimenomaisten päätösten jälkeen. Koska uudistetuissa hakemuksissa ei ole esitetty nimenomaisesti näitä asiakirjoja koskevia pyyntöjä, on katsottava, ettei komissiolla ollut velvollisuutta tutkia niitä asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti nimenomaisissa päätöksissä ja se saattoi soveltaa niihin yleistä olettamaa, jonka mukaan niiden sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaisi tutkintatoimien tarkoituksia.

81 Kolmanneksi on todettava, että kantajan väite, jonka mukaan puolustautumisoikeudet oikeuttavat asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaisemisen, on hylättävä. Oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että valtiontukia koskeva menettely aloitetaan jäsenvaltiota vastaan ja että tuensaaja ei siis voi vedota puolustautumisoikeuksiin tutkintamenettelyn aikana (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 24.9.2002, Kok., s. I-7869, 81 ja 82 kohta ja yhdistetyt asiat T-195/01 ja T-207/01, Government of Gibraltar v. komissio, tuomio 30.4.2002, Kok., s. II-2309, 144 kohta).

82 Kantaja ei myöskään ole osoittanut, miltä osin avoimuutta ja läpinäkyvyyttä koskevat periaatteet ja kuluttajien etu lentoliikenteen alalla olisivat tärkeämpiä kuin asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyä tutkintatoimien tarkoitusten suojaa koskeva yleinen etu.

83 Komissio on siis perustellusti voinut päätellä, ettei ollut olemassa sellaista ylivoimaista yleistä etua, joka oikeuttaa ilmaisemaan asiakirjojen sisältämät tiedot.

84 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että komissio on oikeudellista virhettä tekemättä voinut vedota asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyyn poikkeukseen evätäkseen oikeuden tutustua kantajan hakemuksissa tarkoitettuihin asiakirjoihin, koska kantaja ei ollut osoittanut, että yleinen olettama ei kata tiettyjä asiakirjoja tai että on olemassa sellainen ylivoimainen yleinen etu, joka oikeuttaa ilmaisemaan sen hakemuksissa tarkoitettujen asiakirjojen sisältämät tiedot. Koska poikkeus, johon on vedottu, kattaa kaikki ne asiakirjat, joita ei ole annettu tutustuttaviksi, kantajan väitteitä, jotka koskevat nimenomaisissa päätöksissä mainittuja muita poikkeuksia, ei ole tarvetta tutkia.

Kantajan hakemuksessa tarkoitettujen asiakirjojen osiin tutustumista koskevan oikeuden epääminen

– Asianosaisten lausumat

85 Kantajan mukaan komission esittämä selitys, jonka perusteella siltä evättiin oikeus tutustua asiakirjojen osiin ja jonka mukaan ”asiakirjojen osiin tutustuminen ei ole mahdollista, koska asiakirjat, joita ei anneta tutustuttaviksi, kuuluvat kokonaan ainakin kahden sellaisen poikkeuksen alaan, johon asiassa on vedottu,” on tautologinen ja yleinen. Tämä väite ei täytä konkreettista ja asiakirjakohtaista tutkintaa koskevia vaatimuksia, koska siinä ei todeta kunkin asiakirjan osalta niitä syitä, jotka koskevat nimenomaisesti kyseistä asiakirjaa. Kantaja katsoo lisäksi, että asiakirjojen osiin tutustumista koskevan oikeuden epäämisellä loukataan suhteellisuusperiaatetta.

86 Komissio vaatii väitteen hylkäämistä.

– Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

87 Kuten edellä 70 kohdassa on todettu, on olemassa yleinen olettama, jonka mukaan komission valtiontukien valvontamenettelyä koskevan hallintomenettelyn asiakirja-aineistossa olevien asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen vahingoittaa lähtökohtaisesti tutkintatoimien tarkoitusten suojaa.

88 Kantaja tyytyy uudistetuissa hakemuksissaan kuitenkin vain väittämään asiakirjaryhmittäin, että niissä on välttämättä kohtia, joissa olevat tiedot on mahdollista ilmaista vahingoittamatta tutkintatoimien tarkoitusten suojaa.

89 Kantaja ei siis osoita tiettyjen asiakirjojen osalta, että osa näistä ei kuulunut yleisen olettaman alaan (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Technische Glaswerke Ilmenau, tuomion 70 kohta).

90 Näin ollen asiakirjat kuuluvat kokonaisuudessaan yleisen olettaman alaan ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskeva väite on siten tehoton.

91 Kaikesta edellä esitetystä ilmenee, että komissio on perustellusti voinut evätä oikeuden tutustua pyydettyjen asiakirjojen osiin.

Toinen kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä

Asianosaisten lausumat

92 Kantajan mukaan komission esittämiä selityksiä, joilla perustellaan se, ettei asiakirjoja annettu tutustuttaviksi, ei voida pitää asianmukaisina perusteluina niiden ristiriitaisuuden ja puutteellisuuden vuoksi. Kantajan mielestä näet komission nimen-

omaisissa päätöksissä tekemän kokonaisvaltaisen ja abstraktin arvioinnin perusteella ei voida osoittaa, että jokainen asiakirja kuuluu vedotun poikkeuksen alaan ja että suojan tarve on todellinen.

93 Kantaja väittää lisäksi, ettei komissio ole osoittanut kyseen olevan sellaisista erityisistä olosuhteista, joiden perusteella pyydettyjen asiakirjojen konkreettinen tutkinta voidaan jättää tekemättä.

94 Kantaja väittää lopuksi, että komission esittämät perustelut ovat puutteelliset siltä osin kuin se näyttää evänneen oikeuden tutustua asiakirjoihin, joiden osalta ei ole olemassa uskottavaa vaaraa siitä, että asiakirjoihin tutustumista koskevaan oikeuteen tehtävillä poikkeuksilla suojattuja etuja vahingoitetaan.

95 Komissio ei ota nimenomaisesti kantaa tähän seikkaan.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi asiasta

96 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklassa edellytetyistä perusteluista on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimenpiteen tehneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että tuomioistuimet voivat tutkia toimenpiteen laillisuuden. Perusteluissa ei kuitenkaan tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä erilaisia tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia. Tutkittaessa sitä, täyttävätkö toimen-

piteen perustelut nämä vaatimukset, on näet otettava huomioon sen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (ks. em. yhdistetyt asiat Co-Frutta v. komissio, tuomion 99 ja 100 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

97 Lisäksi on huomautettava, että perusteluvelvollisuuden loukkaaminen muodostaa olennaisten menettelymääräysten rikkomista koskevan kanneperusteen, joka sellaisena on erillinen päätöksen perustelujen virheellisyyttä koskevasta kanneperusteesta, joka tutkitaan valvottaessa tämän päätöksen oikeellisuutta (asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink's France, tuomio 2.4.1998, Kok., s. I-1719, 67 kohta; ks. myös vastaavasti asia T-48/04, Qualcomm v. komissio, tuomio 19.6.2009, Kok., s. II-2029, 179 kohta).

98 Käsiteltävässä asiassa komissio on nimenomaisissa päätöksissä yksilöinyt niiden asiakirjojen määrän, joita kantajan hakemukset koskevat, ja jakanut ne ryhmiin.

99 Komissio on antanut kantajalle oikeuden tutustua tiettyihin asiakirjoihin ja todennut perustellakseen sen, ettei muita asiakirjoja annettu tutustuttavaksi, muun muassa, että siltä osin kuin kyseiset asiakirjat koskevat valtiontukien valvontamenettelyitä, ne kuuluivat asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetyn poikkeuksen alaan. Komissio on täsmentänyt, että asiakirjojen sisältämien tietojen ilmaiseminen voisi vahingoittaa jäsenvaltioiden ja kolmansien välistä luottamuksellisuuden ilmapiiriä ja vaarantaa siten vireillä olevat tutkinnat.

100 Nimenomaisista päätöksistä siis ilmenee, että komissio on yhtäältä antanut kantajalle mahdollisuuden ymmärtää, mitkä asiakirjat kuuluivat poikkeuksen alaan ja mistä syystä kyseistä poikkeusta sovellettiin käsiteltävässä asiassa, ja toisaalta antanut unionin yleiselle tuomioistuimelle mahdollisuuden harjoittaa valvontaansa.

101 Lisäksi on huomautettava, että kantajan väitteet siitä, ettei asiakirjoja ole tutkittu asiakirjakohtaisesti ja konkreettisesti, liittyvät nimenomaisten päätösten perusteltavuuteen ja niitä on siis tutkittu mainittujen päätösten kumoamista koskevan ensimmäisen kanneperusteen yhteydessä.

102 Kanneperuste, joka koskee perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämistä, on siis hylättävä, eikä ole tarpeen ottaa kantaa kantajan väitteisiin, jotka koskevat niiden muiden poikkeuksien, joihin on vedottu, tueksi esitettyjä perusteluja, koska asetuksen N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädetty poikkeus kattaa kaikki asiakirjat, joiden sisältämien tietojen ilmaisemisesta on kieltäydytty, ja se riittää perustelemaan kieltäytymisen.

103 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella kanteet on hylättävä siltä osin kuin niissä vaaditaan nimenomaisten päätösten kumoamista.

Oikeudenkäyntikulut

104 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 87 artiklan 6 kohdan mukaan on lisäksi niin, että jos lausunnon antaminen asiassa raukeaa, unionin yleinen tuomioistuin määrää oikeudenkäyntikuluista harkintansa mukaan.

105 Koska kantaja on hävinnyt asiat T-494/08, T-495/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08, se vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

106 Sitä vastoin on todettava, että lausunnon antamisen raukeaminen asioissa T-496/08, T-497/08 ja T-498/08 siltä osin kuin ne koskevat implisiittisiä päätöksiä perustuu siihen, että komissio teki nimenomaisen päätöksen sen jälkeen, kun asetuksen N:o 1049/2001 8 artiklassa säädetyt määräajat olivat päättyneet ja kun mainituissa asioissa oli nostettu kanteet. Vaikka kantaja on hävinnyt kyseessä olevien nimenomaisten päätösten osalta vireille panemansa asiat, tästä syystä on päätettävä, että komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan kantajalle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut asioissa T-496/08, T-497/08 ja T-498/08.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto)

on ratkaissut asiat seuraavasti:

1) Asiat T-494/08, T-495/08, T-496/08, T-497/08, T-498/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08 yhdistetään tämän tuomion antamista varten.

2) Kanteet jätetään tutkimatta siltä osin kuin ne on nostettu asioissa T-494/08, T-495/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08 implisiittisistä päätöksistä evätä oikeus tutustua asiakirjoihin.

3) **Lausunnon antaminen kanteista raukeaa asioissa T-496/08, T-497/08 ja T-498/08 siltä osin kuin ne on nostettu implisiittisistä päätöksistä evätä oikeus tutustua asiakirjoihin.**

4) **Kanteet hylätään muilta osin.**

5) **Ryanair Ltd velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut asioissa T-494/08, T-495/08, T-499/08, T-500/08 ja T-509/08.**

6) **Euroopan komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Ryanair Ltd:n oikeudenkäyntikulut asioissa T-496/08, T-497/08 ja T-498/08.**

Papasavvas Wahl Dittrich

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä joulukuuta 2010.

Allekirjoitukset